

По-друге, суд, застосовуючи свої дискреційні повноваження та вирішуючи питання про надання відстрочки чи розстрочки у сплаті судового збору, зменшення розміру судового збору або звільнення від його сплати, повинен оцінювати лише майновий стан сторони, не маючи при цьому можливості аналізувати адекватність вимог. Крім того, ЗУ «Про судовий збір» не визначає, яким повинен бути майновий стан сторони, щоб суд міг застосовувати ст. 8.

На підставі наведеного, на наш погляд, можна зробити висновок, що ЗУ «Про судовий збір» потребує подальшого доопрацювання з врахуванням вимог, вироблених ЄСПЛ для того, щоб застосування його положень на практиці не створювало перешкоди в реалізації права на доступ до суду.

Святоцька В. О.,

кандидат юридичних наук, асистент кафедри організації судових та правоохоронних органів, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

НАБЛИЖЕННЯ СТАНДАРТІВ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТУРИ УКРАЇНИ ДО ЗАГАЛЬНОЄВРОПЕЙСЬКИХ

Говорячи про наближення до *загальноєвропейських стандартів*, в першу чергу, мова йде про стандарти правових інститутів, і особливо інститутів, діяльність яких полягає у захисті прав і свобод людини. Одним з таких інститутів є адвокатура – спеціалізований правовий інститут, основною конституційною функцією якого є захист прав людини. Реформування адвокатури України, з поступовим приведенням її у відповідність до європейських стандартів є необхідною умовою національної «європеїзації». Українська адвокатура повинна відповідати певним «світовим чи міжнародним стандартам адвокатури».

Беззаперечним є факт, що вступ України до Ради Європи та співпраця з європейськими організаціями, налаштованість на інтеграцію у Європейський Союз, відкривають для нашої держави великі можливості у європейському просторі. Необхідною умовою такого входження є наближення України за всіма спектрами діяльності до *загальноєвропейських стандартів*, що своєю чергою, передбачає інституційне зближення з європейськими правовими інститутами.

Світові стандарти адвокатури – це загальновизнані світовою спільнотою стандарти адвокатури, як окремого правового інституту, що сформувалися під впливом певних історичних подій, та закріплені низкою міжнародних актів. Такі стандарти є для України зразком, але деякі з них є і нормативним обов'язком.

Діяльність правозахисного інституту України – адвокатури, врегульована численними нормами та правовими стандартами, серед яких важливе місце займають міжнародні стандарти, закріплені в міжнародно-правових актах.

Усвідомлення світовою спільнотою таких цінностей, як права і свободи людини та громадянина стало поштовхом до розвитку правозахисних інститутів у повоєнний період другої половини двадцятого століття. Усі ці цінності знайшли відображення на нормативному рівні – в низці міжнародно-правових документів. Більшість таких документів на нормативному рівні закріплюють права людини як основну цінність будь-

якої держави, а їх дотримання та захист як основний напрямок діяльності держави. Всі вони спрямовані на ефективний захист прав людини. Аналіз таких документів дає зрозуміти, що головним завданням для країн, які стоять на шляху демократичного розвитку є побудова держави, основним пріоритетом якої є дотримання прав людини. Побудова державних органів, організацій та інститутів, завданням яких є захист прав і свобод людини та громадянина є обов'язком кожної держави. Практично усі ці документи сприяють загальній повазі і дотриманню прав людини і основних свобод та захисту у разі їх порушення.

Першою міжнародною основою для визнання прав людини стала «Загальна декларація прав людини», прийнята в 1948 році Генеральною Асамблеєю ООН. Декларація підкреслює неподільність прав: громадянських, політичних, економічних, соціальних та культурних. Наступним кроком у цьому напрямку стало закріплення принципу поваги до прав людини в Європейській Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року. Питання соціального призначення, організації та діяльності адвокатури отримали нормативне закріплення на світовому рівні в «Основних положення про роль адвокатів», прийнятих Восьмим Конгресом ООН по запобіганню злочинам, у серпні 1990 р. в Нью-Йорку. До міжнародних документів організації та діяльності адвокатури належать також «Загальний кодекс правил для адвокатів держав Європейського співтовариства», прийнятий у жовтні 1998р., в якому підкреслено важливу й особливу роль адвокатури у суспільстві будь-якої країни-учасниці ЄС, Статут Міжнародного союзу адвокатів та інші документи, прийняті Міжнародною асоціацією юристів. Ще одним міжнародно-правовим документом, який відображає європейські цінності та є орієнтиром для країн, що стоять на шляху демократичного розвитку є «Парижська хартія для нової Європи», підписана у м. Парижі у 1990 році.

Отже, *загальноєвропейськими стандартами адвокатури* є визнані міжнародною спільнотою зразки, яким повинна відповідати адвокатура. Такі стандарти, закріплені в міжнародно-правових документах, є для України обов'язковими (у разі ратифікації) або носять рекомендаційний характер.

Аналіз вищенаведених міжнародних документів дозволив класифікувати *загальноєвропейські основоположні стандарти організації і діяльності адвокатури*, до яких належать: *недержавний характер адвокатури; незалежність; добровільність; самоврядування; верховенство права; законність; відсутність дискримінації права на зайняття адвокатською діяльністю; конфіденційність; демократизм; особиста порядність та стандарти професійної адвокатської етики.*

Такі стандарти повинні слугувати орієнтиром для адвокатської спільноти у повсякденній професійній діяльності, а національний законодавець повинен враховувати положення вищенаведених стандартів при розробці законодавства про адвокатуру. Закріплення загальноприйнятих, визнаних багатьма розвинутими демократичними країнами стандартів організації та діяльності адвокатури в національних нормативно-правових актах сприятиме їх дотриманню.

Сьогодні Україна стоїть на шляху європеїзації та демократичного розвитку, впроваджуючи загальноприйняті, визнані багатьма розвинутими демократичними країнами стандарти, які народжувались десятиліттями. Необхідною умовою формування України як європейської правової держави є вдосконалення захисту прав і свобод громадян. Дотримання загальновизнаних світовою спільнотою основоположних стандартів організації і функціонування адвокатури є необхідною умовою євроінтеграції адвокатури України.